

IV · Preparant els aliments

El menjar es preparava en un foc a l'atri i a les cases que tenien cuina en un fogó d'obra. Existien artefactes similars a un braser per mantenir els plats calents o dur-los d'una a altra estança i també cuines portàtils de metall.

La vaixela es composava d'objectes que servien per cuinar, per preparar els aliments i per netejar -*vasa coquinaria*- i també d'altres emprats per guardar provisions. Es tracta d'atuellus simples i pràctics.

V · La taula està servida

El triclinium era l'habitació destinada a menjar, malgrat a l'estiu sovint es feia defora, a l'atri o al peristil.

La vaixela es composava d'aquells objectes que servien per menjar -*vasa escaria*-, per beure -*vasa potoria*- i per servir -*vasa ministeria*-.

VI · Ingredients bàsics

Oli, olives, vi, mel, fruita fresca i seca (dàtils i panses), llegums, carn, pollastre, porc, cabrit, peix i peix salat, ous.

VII · Receptes: D'Apici, una dolça

Dulcia domestica – dolços casolans

Agafar uns dàtils i treure'ls el pinyol obrint-los per la meitat i farcir-los amb nous o ametlles i canyella mòlta. Posar-hi un pols de sal damunt i fregir en mel. Servir-los banyats en mel.

VIII · Fragments de'estuc

“De molts lloc s'extreu, i abundantment, el mangra o terra roja, però és estrany trobar-la de bona qualitat com ho és la de Sinope al Ponto, la d'Egipte, la de les Illes Balears a Espanya i també la de Lemnos, ...”

Vitruvi

X · Estances personals

Els dormitoris -*cubicula*- i els banys -*lavatoria*- serien les habitacions més privades de la casa. Podriem trobar utensilis de tocador, rentamans o cremadors per aromatitzar.

XI · La religió domèstica

Normalment a les zones d'accés a la casa hi solien haver petits altars i representacions de les divinitats protectores de la casa, els déus Iars. Les representacions de les grans divinitats del panteó romà solen ser menys freqüents en l'àmbit familiar, es disposen normalment en espais públics. Amb la introducció del culte cristià es substitueixen les imatges paganes pels nous símbols.

El Museu Monogràfic de Pollentia, gestionat per l'Ajuntament d'Alcúdia, és una secció del Museu de Mallorca, creada l'any 1987 amb l'objectiu d'acostar les peces arqueològiques recuperades en el seu entorn originari, la ciutat romana de Pollentia, que fou habitada entre els segles II aC i XII dC. L'edifici municipal que l'acull és un antic hospital del segle XIV.

El discurs museístic s'articula a l'entorn de dos temes: l'àmbit públic i l'àmbit privat, per tal d'explicar els principals aspectes de la cultura romana a partir de les restes que ens ha llegat. La majoria de les peces exposades corresponen als segles I i II, moment de màxim esplendor de la ciutat de Pollentia.

MUSEU MONOGRÀFIC DE POL·LÈNTIA

Consorci de la Ciutat Romana de Pol·lència

Major, 9

07400 ALCÚDIA, Mallorca

Tel: 971 89 71 02

patrimoni@alcudia.net

www.pollentia.net

Roma va ser la primera potència que aplicà un sol concepte polític, administratiu, cultural i social a tot el territori de la Mediterrània. Imposà per les armes una pau duradora, tot i que sempre estigué amenaçada. La força de Roma marcà un abans i un després en totes les cultures del món occidental, en relació a aquelles que la precediren i també a les que avui en som hereves.

MÓN PREROMÀ

Les antigues civilitzacions de la Mediterrània: Grècia, Etrúria, Fenícia, Egipte..., aportaren al món romà part del seu llegat cultural. Roma, alhora que receptora, fou també transmissora d'aquesta herència.

La talaiòtica és la cultura autòctona de Mallorca. El moment àlgid fou al voltant de l'any 600 aC. Tenia una estructura social clànica i una economia bàsicament ramadera. Les construccions megalítiques són característiques: talaiots, poblats i centres cerimonials. A Pollentia apareixen restes sota les cases de sa Portella.

REPÚBLICA (segles V-I aC)

El senat romà es componia de 300 magistrats electes. Les funcions bàsiques eren legislar, elegir i governar. La magistratura més important era el consolat. L'estructura social dividia les comunitats en patricis, plebeus i esclaus. La conquesta territorial imposà el model imperialista romà. Aquest fet derivà en una gran expansió econòmica i en un model esclavista de producció.

Fundada l'any 123 aC, just finalada la conquesta territorial del cònsol Cecili Metel. Colons, que probablement provenien de diferents llocs de l'Imperi (Hispania i península itàlica), es mesclaren amb la població indígena.

D'aquesta primera etapa de la ciutat (segle I aC) s'han documentat elements al forum, algunes tabernae i enterraments, així com les construccions més antigues de sa Portella.

ALT IMPERI (canvi d'era - segle III)

Juli Cèsar fou elegit cònsol l'any 59 aC i el 45 aC es va fer transferir tots els poders de l'estat, en especial el de dictador vitalici. Havia acabat la República. L'any 27 aC Octavi August va ser anomenat Imperator Caesar Augustus.

S'ampliaren les fronteres i es mantingué la pau en el territori conquerit. Els límits de l'imperi anaven de Britània a Orient i es feren contactes amb l'imperi xinès.

L'economia es basava en el sistema de producció esclavista, fornit amb presoners de guerra.

És l'època de màxim esplendor de la ciutat. S'imposà l'organització territorial i administrativa imperial. El llatí era la llengua de prestigi. Durant el segle I dC es feren un seguit de reformes a Pollentia: teatre, forum, tabernae i pòrtic, barri de sa Portella i algunes noves zones de necròpolis. La ciutat devia ocupar entre 15 i 20 ha de terreny.

BAIX IMPERI (segle IV-V)

S'inicià una etapa de crisi. A la capital les intrigues polítiques debilitaren el poder imperial i deterioraren l'administració. La pressió sobre les fronteres era cada vegada més forta i acabà amb l'avinguda de nous contingents de població (bàrbars) i amb el saqueig de Roma. Les províncies romanes conquerides, en vista de la feblesa de l'Imperi, es segregaren.

Entrà en crisi el sistema de producció esclavista, que provocà una recessió econòmica i la pèrdua de cohesió social. Constantí declarà el cristianisme religió oficial de l'estat.

A final del segle III es documenta un incendi al forum, que es recuperà com espai públic, però probablement ja no en la seva totalitat. Sembla que s'abandona el barri de la Portella. Es constata la presència d'enterraments cristians d'aquesta època a les necròpolis pollentines. Al segle V es construeix un nou recinte fortificat.

LA DISGREGACIÓ DE ROMA (segle V...)

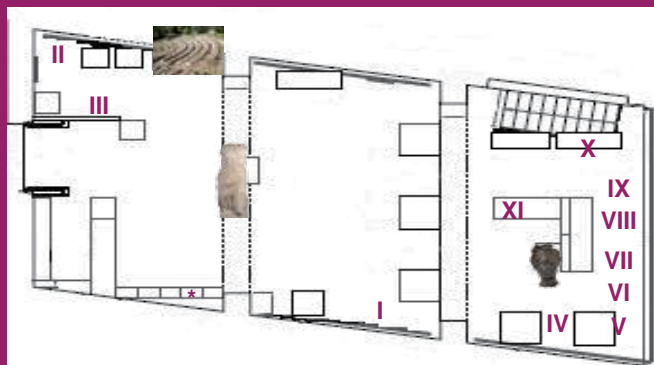
L'Imperi es desintegra en dos blocs. Des de 476 a l'Imperi d'Occident hi ha un canvi de model territorial, la ciutat ja no és el centre i es ruralitza el territori; s'inicia el procés de feudalització. La cultura islàmica desplaçarà la romana en els territoris on s'assenta. L'Imperi d'Orient es dilata fins el segle XV; la capital es trasllada a Constantinoble; la figura de l'emperador i la religió cristiana són els pilars ideològics; l'economia és essencialment agrària. El control otomà de la Mediterrània serà la fi del món bizantí.

Es produeixen canvis importants. Pollentia poc a poc s'anirà despoblant. Es va perdent la memòria de l'antiga ciutat i trobam necròpolis altmedievals al fòrum, sobre estructures antigues. Hi hagué un assentament islàmic, però la ciutat fou abandonada abans de la conquesta catalana de 1229.

En el segle XVIII es documenten les primeres troballes de materials romans a la zona.

En el segle XIX es produeix abundant literatura sobre la qüestió de Pollentia.

L'any 1923 s'inicien a la ciutat les excavacions arqueològiques oficials que han tingut continuïtat fins a dia d'avui.

I · El fòrum, centre de la vida pública

El fòrum és el centre de la vida pública de la ciutat, on es du a terme l'activitat comercial, política, administrativa i religiosa. S'hi troben el capitol, el temple principal, les botigues o tabernae, etc. La importància que tenia i la quantitat d'informació que concentra ha motivat que s'hi desenvolupés bona part de l'activitat investigadora.

II · El teatre, temps de lleure

A Pollentia es construí un teatre. Es tracta d'un edifici excavat a la roca, de petites dimensions, adaptat a les necessitats de la ciutat. En el temps de lleure, els pollentins assistien a una obra de teatre o a un bon combat entre gladiadors.

S'han trobat objectes que fan referència a aquest món lúdic: màscares teatrals, abillament de lluitadors o fitxes (tessera) per accedir a les representacions.

III · Les necròpolis, la mort a Pollentia

A banda i banda de les vies d'accés a la ciutat s'enterraven els morts. El ritual funerari en el món romà és tant d'incineració o cremació, com d'inhumació o enterrament. En ambdós casos les restes humanes van acompanyades d'un aixovar funerari. En època romana estava prohibit enterrar dins el nucli habitat i per tant els cementiris serveixen també d'indicador dels límits de la ciutat.

IX · La casa romana

La classe social i el poder adquisitiu de cada individu determinava el tipus d'habitatge. A Pollentia hi havia diferents barris, alguns residencials com Sa Portella, d'altres de cases de pisos, més humils, propers al fòrum o en d'altres zones de la ciutat. No és inusual trobar edificis de més d'una alçada.

La casa o domus clàssica es componia d'un atri central amb les habitacions distribuïdes al voltant: tablinum, triclinium, cubicula, alae, culina i rebost. Algunes de les cases presenten acabats rics i acurats: paviments de mosaic i estucs de colors als murs.